

Fylkesmannen i Vestfold

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:

Deres ref:

Vår referanse:
2008/922
Arkivnr: 421.0

Vår dato:
10.04.08

Uttalelse til høringsforslag - Rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre

Det vises til Miljøverndepartementets brev av 18.01.08 med oversendelse av høringsforslag til ny rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre.

Høringsforslaget er supplert med utfyllende kommentarer. Det vises til at forslaget til ny rikspolitisk bestemmelse er del av regjeringens revitalisering av de nasjonale politiske føringer som lå til grunn for den tidligere kjøpesenterstoppen.

Bemerkninger:

Forslag til bestemmelser understøtter siktemålet om en bærekraftig areal- og transportpolitikk i St.meld. nr. 26(2006 – 2007): *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand*. Klarere bestemmelser for lokalisering av offentlig og privat publikumsrettet virksomhet står her sentralt.

Fylkesmannen i Vestfold ser behovet for en tydeligere kjøpesenterpolitikk og støtter derfor intensjonen med bestemmelsene. Vi ser ikke minst behovet for en mer ens praksis for kjøpesenteretablering på tvers av fylkene. Praksis spriker i dag, noe som er uheldig. Det bør ikke være slik at fylker som ønsker å følge opp en restriktiv kjøpesenterpolitikk fra regjeringens side, blir ”vraket” av utbyggere til fordel for fylker med en mer liberal praksis.

Forslaget til bestemmelser bygger på godkjent fylkesdelplan for kjøpesentre i det enkelte fylke, som etter bestemmelsen vil bli gitt juridisk bindende virkning. Fylkesmannen kan gi samtykke til å fravike bestemmelsen om etablering av kjøpesentre, dersom søknaden etter en konkret vurdering anses å være forenlig med bestemmelsenes formål.

Fylkesmannen i Vestfold er i utgangspunktet skeptisk til en modell der fylkes(del)planer gis juridisk bindende virkning, fordi det bryter med den ”norske modellen” der primærkommunen er planmyndighet og der fylkeskommunen ikke har ”overkommunal” myndighet. En eventuell slik nyordning bør, slik vi ser det, ikke introduseres før Stortinget har behandlet forslaget til ny planlov, herunder forslag om regional planbestemmelse, jf. §8-5 i plandelen i forslag til lov om planlegging og byggesaksbehandling.

Vi tror det er en fordel at staten har det endelige ordet. Det er problematisk dersom et flertall i et fylkesting bindende kan overprøve et kommunestyreflertall. Det kan åpne for mange uønskede arekonflikter, uoversiktlige beslutningsspill (”hvem avgjør hva hvor?”), som kan svekke borgernes tillit til plansystemets rasjonalitet.

Vår primære anbefaling er fortsatt å gjøre bruk av rikspolitiske bestemmelser. Men til forskjell fra høringsforslaget anbefaler vi bestemmelser som tydeliggjør nasjonal kjøpesenterpolitikk direkte, slik kjøpesenterstoppen var et eksempel på. Derved oppnås ens regler i alle fylker, uavhengig av de fylkesvise forskjeller fra fylkesdelplan til fylkesdelplan, eller om fylkene fra før har utarbeidet slik plan eller ikke.

Ny rikspolitisk bestemmelse bør også virke avklarende på flere forhold som den tidligere kjøpesenterstoppen og fylkesdelplanene ikke har tatt tak i. Dette gjelder bl.a. følgende temaer, hvorav flere skyldes utviklingen i handelsnæringen de senere år:

- bransjeglikning og kategorisering av varegrupper ("alle selger nå alt")
- regionale handelstilbud og lokaliseringen av disse
- retningslinjer for avgrensning av by- og tettstedssentra, randsoner, avlastningssentra og lignende
- kollektivbetjening til kjøpesentre
- avtalefestede areal- og transportpakker som virkemiddel i kjøpesenterpolitikken
- metodeutvikling for konsekvensutredning av kjøpesentre

I Vestfold er fylkesdelplanen for kjøpesentre under revisjon, og flere fylker er trolig i gang med tilsvarende revisjoner. Det er derfor utvilsomt et behov for en tydeligere nasjonal politikk i forkant av disse revisjonene. Likebehandling og forutsigbarhet på tvers av fylkesgrenser er ett viktig hensyn.

Samtidig må bestemmelsene ikke bli så rigide at det ikke vil være mulig å imøtekomme behovet for tilstrekkelig fleksibilitet, slik at tilfredsstillende lokale og regionale løsninger kan utvikles. Byer og tettsteder vokser og avgrensningen mellom senter og omland er i endring. Folks handle- og transportmønster likeså. Det er viktig at en ny rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre både tar hensyn til en dynamisk samfunnsutvikling og til muligheter for å utvikle hensiktsmessige løsninger lokalt og regionalt gjennom gode planprosesser. Ikke minst må det sikres at kommunene får en sentral plass i slike prosesser.

Til sist en konkret bemerkning til forslaget til bestemmelser. I §3 siste ledd defineres begrepet detaljhandel, hvor også plasskrevende varehandel inngår. Denne definisjonen samsvarer ikke med definisjonen i den tidligere kjøpesenterstoppen og definisjonen i gjeldende fylkesdelplan i Vestfold. Det antas at definisjonen i siste ledd er knyttet opp til fylker uten fylkesdelplan, jf. 2. ledd. Dette bør tydeliggjøres bedre i bestemmelsen. Slik det nå står i forslaget oppfattes siste ledd å underkjenne definisjonen i fylkesdelplanen, og "slår da i hjel" fylkesdelplanen på dette punkt.

Med hilsen

Mona Røkke
fylkesmann

Werner Olsen
fylkesmiljøvernssjef

Kopi til:
Statens vegvesen, Region sør
Alle Vestfoldkommuner
Vestfold fylkeskommune

Serviceboks 723 4808 Arendal
Svend Foynsgt. 9 3126 Tønsberg

Interne
kopimottakere:
Per Arne Andreassen